

приділяє захисту інформації, тоді як проблема інформаційної безпеки масової свідомості поки що не знайшла належного відображення в державній інформаційній політиці.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. В умовах офіційно задекларованого на найвищому рівні прагнення України брати активну участь у процесах європейської інтеграції, долучитися до передових зразків європейського досвіду в основних сферах політичного, суспільно-економічного та культурного життя суспільства, на стадії поглиблення відносин з Європейським Союзом особа важливу роль відіграють питання інформування суспільства та забезпечення широкої громадської підтримки для євроінтеграційної політики України, ефективність яких великою мірою визначається діяльністю засобів масової інформації. Довершеність громадянського суспільства повинна передбачати наявність незалежних від держави, вільних від комерційного примусу ЗМІ, які належали б усім й усіма контролювалися. Жодна політична партія, жоден уряд, жоден банк чи підприємство не повинні мати вирішального впливу на загальнонаціональні мас-медіа. Суспільство мусить законодавчо гарантувати пресі, радіо і телебаченню максимальну свободу, проте й мати право і на певне соціальне замовлення (освітні, дитячі програми тощо).

Література:

1. Громадянська освіта: теорія і методика навчання: посіб. для студ. вищ. навч. закл. / [Т.Асламова, Т.Бакка, В.Бортнікова та ін.]. – К.: ЕТНА-1, 2008. – 174 с.
2. Коваль Л.Г. Соціальна педагогіка / Коваль Л.Г., Зверева І.Д., Хлебик С.Р. – К.: ІЗМН, 1997. – 392 с.

В статье автор рассматривает роль средств массовой информации в функционировании гражданского общества, их положительное и отрицательное влияние на мировоззрение, убеждения, политические взгляды человека. Автор также подчеркивает необходимость внедрения более эффективного законодательства по отношению к СМИ.

In the article the author shows the role of mass media in the functioning of civil society, their positive and negative influence on people's outlook, convictions, and political views. Also the author emphasises the necessity of introducing more capable legislation as for mass media.

УДК 378.147

Дюмін О. З., Сіомак А. В.

ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ З КУРСІВ СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНОГО ЦИКЛУ В МЕЖАХ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ

Постановка проблеми. Поява ідеї кредитно-модульної системи пов'язана з виникненням концептуальних одиниць освіти таких відомих авторів, як S. Posilethwait, B. Goldshmid, M. Goldshmid, J. Russel. Відповідно до даної концепції невелику кількість навчального матеріалу варто виокремлювати як автономну тему і вільно включати до програми курсу. Спочатку такі одиниці називали «мікрокурсами», потім стали називати «міні-курсами», і нарешті «модулями». Сьогодні модульні технології, дидактичні системи, окремі курси на основі принципів кредитно-модульної освіти створені й функціонують в переважній більшості коледжів, гімназій, університетів США та Європи.

Як зазначено в Болонській декларації «... ми є свідками дедалі більшого усвідомлення політиками та науковцями, а також громадськістю, потреби у побудові більш всеохоплюючої та спрямованої у майбутнє Європи, зокрема на основі використання і зміцнення її інтелектуального, культурного, соціального, наукового та технологічного потенціалу. «Європа знань» є на сьогодні широко визнаним незамінним фактором соціального та людського розвитку, а також невід'ємною складовою зміцнення й

інтелектуального збагачення європейських громадян, оскільки саме така Європа спроможна надати їм необхідні знання для протистояння викликам нового тисячоліття разом із усвідомленням спільних цінностей і належності до єдиної соціальної та культурної сфери». [1]

Модуль – це цільовий функціональний вузол, у якому навчальний зміст і технологія оволодіння ним об'єднані в систему високого рівня цілісності. Кожен модуль має свою дидактичну ціль:

- у модулі викладено зміст принципово важливої навчальної інформації;
- подано пояснення до цієї інформації;
- визначено умови оволодіння інформацією (за допомогою ТЗН, фахової літератури, методів самостійного відшукування необхідної інформації).

Традиційно виділяють такі типи модулів: 1) пізнавальні (використовують для вивчення нової науки), 2) навчальні або операційні (для формування умінь та навичок з даної дисципліни), 3) мішані (варто використовувати у ВНЗ).

Кафедрою українознавства ХНУРЕ читаються курси "Культурологія", "Історія України", "Українська мова за професійним спрямуванням", матеріал яких підпорядковано модульній системі. Навчальний матеріал курсів «Історія України» та «Українська мова...» об'єднано в два модулі, курсу «Культурологія» в один, що дозволяє використовувати новітні методи навчання, диференціацію за рівнями оцінювання знань студентів, індивідуальний підхід у навчання, методи колективної роботи, сприяє кращому засвоєнню матеріалу, дозволяє самоконтроль за навчанням. Важливою частиною навчального процесу є оцінювання знань студента, яке містить такі складові: контроль, перевірку, оцінювання. Як відомо на оцінку часто впливає суб'єктивний фактор, тому одним з найбільш об'єктивних видів контролю є тестування.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Спроби ввести тестування проводилися неодноразово. Цей спосіб контролю та перевірки має давню історію. Дж. Фішер у 1864 році у Великобританії вперше використав спеціальні книги (scale books) для перевірки рівня знань учнів. Займався конструюванням та впровадженням тестового контролю в американській школі всесвітньо відомий американський учитель Е. Торндайк (1874–1949). У 1883 році теоретичні основи тестування були розроблені англійським психологом Ф. Гальтоном у його роботі "Дослідження людських здібностей та їх розвиток". Тестування як об'єктивний контроль рівня освітньо-професійної підготовки фахівця впроваджував французький психолог А. Біне, який розробив у 1900–1915 роках тести на перевірку інтелекту. Праці інших вчителів – О. Стоуна, Б. Зекінгема, Т. Келлі, Ч. Спірмен – присвячені створенню системи базових тестових завдань..

Підготовкою тестів займалися Н. Гуйванюк, Л. Коваленко, О. Глазова, Л. Паращенко, В. Леонський, Г. Леонська та інші. Відповідно до кредитно-модульної системи, подібної ECTS (European Course Credit Transfer System) трансформація освіти не обмежується лише впровадженням нової системи оцінки знань і введення відповідної шкали оцінок. Одним з провідних напрямків роботи науковців стало створення тестів як чинника контролю знань.

Виклад основного матеріалу. У Харківському національному університеті радіоелектроніки розроблена система комп'ютерного тестування знань студентів Open TEST 1,2, яка протягом декількох років експлуатується низкою навчальних закладів України. На кафедрі українознавства система Open TEST 1,2 зарекомендувала себе з позитивного боку під час проведення підсумкових тестувань у рамках Болонської декларації. Разом із тим, у ході експлуатації виникла необхідність покращити ряд характеристик системи. Для вирішення ряду завдань у Тестовому центрі ХНУРЕ розроблено систему Open TEST 2.0.

Сьогодні, створюючи мовні тестові завдання, слід враховувати подання програмного матеріалу з курсу «Українська мова» у вигляді змістовних модулів. Тестові завдання дозволяють перевірити рівень засвоєння інформації з даного предмету. Для

ефективної оцінки знань на кожний модуль необхідно скласти декілька тестових завдань різної форми. Трирівнева структура тесту вимагає від викладача оформлення масиву питань з урахуванням їх складності. Тести розбивається на теми відповідно до робочої програми. У теорії придбання знань виділяють три рівні засвоєння знань: упізнання (запам'ятовування); завчання (розуміння, застосування); актуалізація (синтез нових понять, комплексне застосування умінь і навичок). Кожному з цих рівнів відповідають визначені типи питань, що розрізняються по якісних характеристиках. У цілому можна сказати, що складність питань зростає від рівня до рівня. Різні рівні складності питань перевіряють різні аспекти пізнавальної діяльності тих, хто навчається, і включення в один тест питань різних рівнів – це компетенція автора тесту.

Рівень **«упізнання»** складності питань дозволяє визначити, наскільки той, хто тестується, знайомий з матеріалом визначеної предметної області. Такі питання перевіряють винятково рівень теоретичних знань користувача. Для деяких гуманітарних дисциплін (мовні дисципліни, історія, культурологія, філософія, соціологія та ін.) такі питання будуть становити більшість завдань тесту. Наприклад:

«Українська мова за професійним спрямуванням»

Лексичні трансформації – це...

1. заміни певних слів мови оригіналу з метою точного передання змісту та врахуванням норм мови перекладу; +
2. перебудова речення з метою пристосування до синтаксичної норми мови перекладу;
3. заміна частин тексту власними висловлюваннями з метою точного перекладу дефініції кожного слова.

«Культурологія»

Хто називає філософію «культурою душі»? («Тускуланські диспути»)

1. Цицерон. +
2. Гомер.
3. Анаксимандр.

«Історія України»

Збірник законів "Руська правда" було укладено

1. Володимиром Великим.
2. Ярославом Мудрим. +
3. Святославом Ігоревичем.

При використанні питань рівня **«застосування»** більш глибоко перевіряються знання і найпростіші уміння. В питаннях застосовуються, звичайно, не більш одного приклада, а дані підбираються таким чином, щоб розв'язання завдання могло проводитися «у розумі». Головне у відповіді на таке питання – це уміння правильно застосовувати визначену формулу (правило, закон, нормативний акт і т.д.) до описаної ситуації.

При використанні питань рівня **«актуалізація»** більш глибоко перевіряються уміння і навички в рішенні типових практичних задач у даній предметній області. Звичайно для відповіді на таке питання необхідно застосувати кілька правил у визначеній послідовності або вибрати правильні початкові умови для застосування знань. У цьому випадку вирішення завдання може проводитися з використанням папера. Головне у відповіді на таке питання – це уміння застосувати правильну послідовність процедур, знати і уміти використовувати основні мовознавчі закони. При складанні питань даного рівня складності, умови завдань варто підбирати таким чином, щоб відповіді не були дуже складними й великими. Це дозволить знизити кількість помилок, як при підготовці тестової бази даних, так і при перебуванні відповіді в умовах стресової ситуації сеансу тестування й обмеженого часу на відповідь. Основна форма контролю – це виконання або невиконання тесту. Варто зазначити, що тестування з курсу «Українська мова» є тільки одним із методів оцінки фахової компетенції студентів. Отримані при вимірюванні знань різними методами оцінки, бали, відсотки складають комплексну оцінку модульного іспиту. В процесі виведення такої оцінки недоліки

одного методу вимірювання нівелюються позитивними якостями іншого, і оцінка наблизатиметься до об'єктивних критеріїв. Нині найкращим вирішенням проблеми оцінювання якості освіти вважається використання методів тестування як таких, що, передусім, здатні забезпечити розділення процесів навчання та контролю знань. Але, у разі відсутності автоматизованої системи тестування, виникають проблеми оновлення тестів, захисту інформації та інші. Для цього викладач повинен вдосконалювати педагогічну майстерність, а студент більше часу та сил віддавати навчанню. Тестові програми мають складати викладачі вищої кваліфікації. Як і для підручників, повинен діяти стандартний механізм їх рецензування та затвердження. Таким чином, завдання оцінювання знань студентів на основі комп'ютерних систем тестування є однією з важливих проблем. Вивчення мови у вищому навчальному закладі є найприроднішим шляхом удосконалення мови взагалі. Сучасний процес навчання вимагає викладати мову в практичному, прагматичному аспекті. Тому метою є формування необхідної комунікативної спроможності майбутніх фахівців, набуття навичок, практичного оволодіння мовою в різних видах діяльності. Розвинена особистість, кваліфікований фахівець повинен володіти навичками усного та писемного спілкування, знати історію власної держави, бути культурною, освіченою людиною. Сучасні програми з вивчення мови мають передбачати поглиблення та розширення знань студентів про лексико-фразеологічну, фонетичну, граматичну і стилістичну системи державної мови в обсязі, що забезпечує сприйняття і розуміння професійної інформації, дає можливість здійснити реальне професійне спілкування. Якісне засвоєння курсу «Українська мова...» передбачає створення продуманої, упорядкованої системи завдань, що використовуються як для тренування та самоперевірки, так і для підсумкового контролю. Програмний матеріал з курсу «Історія України» поглиблює та розширює знання студентів не тільки щодо важливих історичних періодів, а й спонукає аналізувати, творчо мислити, формувати власну думку. Курс «Культурологія» формує світобачення людини, розвиває відчуття прекрасного, спонукає не тільки вивчати культуру власного народу, а й світові культурні надбання.

Висновки. Проте, слід зазначити, що лише тестових завдань недостатньо для повноцінного засвоєння та перевірки знань, тому, як форма контролю, залишається диктант (з мовного курсу), комплексні контрольні роботи. Використання тестування в модульній системі освіти дозволяє підвищити рівень якості знань студентів. Л. Парашенко зазначає, що "...результати прямих вимірювань легше піддаються обробці, дозволяють значною мірою технологізувати процес збирання і обробки даних, процедури їх аналізу, забезпечуючи вищий рівень об'єктивності результатів" [6, с.180].

Література:

1. Болонська декларація та основні документи щодо втілення її принципів Спільна декларація міністрів освіти Європи Болонья, 19 червня 1999 року The Bologna Declaration of June 1999. Joint declaration of the European Ministers of Education // http://www.bologna-berlin2003.de/pdf/bologna_declaration.pdf; Towards The European Higher Education Area. Communiqu? Of the meeting of European Ministers in charge of Higher Education in Prague on May 19th 2001 // http://www.bologna-berlin2003.de/pdf/Prague_communicu Theta.pdf; From Prague to Berlin/ The EU Contribution Progress Report // European Commission, Directorate-General for Education and Culture Education. – Brussels, 1 August 2002
2. Дюмін О.З. До проблеми тестування знань із курсу «Українська мова» // Образование и виртуальность – 2006 : Сборник научных трудов X Международной конференции Украинской ассоциации дистанционного образования / Под общ. ред. В.А. Гребенюка, Д. Киншука, В.В. Семенца. – Харьков–Ялта: УАДО, 2006. – С.428–435.
3. Шкиль А.С., Чумаченко С.В., Напрасник С.В. Компьютерная система тестирования знаний в дистанционном обучении // АСУ и приборы автоматики. –2003.– № 122.– С. 85–95.
4. Напрасник С.В., Таранов В.Б., Шкиль А.С. Технологии подготовки тестовых заданий и проведения тестирования в системе Open TEST. Образование и виртуальность –

2004: Сборник научных трудов VIII Международной конференции УАДО. – Харьков: ХНУРЭ, 2004. – С. 359–365.

5. Коваленко Л., Глазова О., Ломакович С. Зовнішнє оцінювання з української мови. Інформаційні матеріали. – К. : УЦОЯО, 2006. – 40 с.

6. Паращенко Л.І. тестові технології у навчальному закладі: Метод посібник / Л.І. Паращенко, В.Д. Леонський, Г.І. Леонська [наук. ред. О.І. Ляшенко] – К. : ТОВ Майстерня книги, 2006 – 217 с.

7. British Council Ukraine, Report on the training needs of cultural institutions and organisations in Odessa, June 2007 www.culturebase.net/project_detail.php?201orfromthe British Council Ukraine at: www.britishcouncil.org/ukraine.htm.)

В статье рассматриваются принципы и процедура оценивания знаний студентов по предметам социально-гуманитарного цикла в рамках кредитно-модульной системы.

The article describes the principles and procedure for evaluating students' knowledge on subjects of social and humanitarian subjects in the credit-module system.

УДК 378. 147. 134: 37.013.77

Манжос Е. О.

ГОТОВНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ДО ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ СПІЛКУВАННЯ УЧНІВ

Стаття присвячена проблемі формування культури спілкування в педагогічній практиці підготовки майбутнього вчителя іноземної мови.

Постановка проблеми. Соціально – економічні зміни в житті суспільства, активізація міжнародного співробітництва в культурній і виробничій сферах підвищують вимоги до професійної підготовки майбутніх фахівців. Особливою мірою зростає значущість комунікативної підготовки фахівців до міжкультурного спілкування, оскільки культура спілкування є важливою умовою налагодження міжнародних ділових контактів, створення спільних підприємств, інтенсифікації професійної взаємодії із закордонними колегами.

Ефективне практичне застосування новітніх засобів навчання неможливе без готовності майбутніх учителів іноземної мови до використання таких засобів у своїй професійній діяльності. На наш погляд, поки що недостатньо висвітлена проблема підготовки майбутнього вчителя іноземної мови до формування культури спілкування учнів.

Аналіз досліджень та публікацій. Проблема формування культури спілкування висвітлена в наукових працях О. Бойко, Б. Головіна, О. Дубасенюк, О. Мороз, В. Сластьоніна та ін. Деякі дослідники (М. Бахтін, Ф. Бацевич, Л. Виготський, М. Каган, Л. Мацько) дають обґрунтування діалогу як основної форми спілкування.

Метою цієї статті є обговорення готовності майбутнього вчителя до формування культури спілкування учнів.

Виклад основного матеріалу. Основна риса культури, що виявилась у сучасному суспільстві, – її діалогічність. Численність наукових концепцій, моральних оцінок, політичних уподобань, релігійних поглядів, художніх смаків ставить людину перед необхідністю самовизначення, вибору своєї позиції та її захисту. Але й те, і інше можливе тільки у вільному діалозі.

Діалогічну концепцію культури розробляли М. Бахтін [1] та його послідовники (В. Біблер, Л. Багнін, М. Петров). У своїх роботах вони намагались створити власну теорію динаміки культури. Концепція М.Бахтіна – В. Біблера виявляє глибоку єдність мови та культури.